

ԻՆՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գին 10 բուրդկէ տարվան 6 բուրդկէ
 Առանձին Համարներ 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի կամրագրատան մէջ:

() Խորագրադրացիք գիտում են ուղղակի
 Тифлиса. Редакция „Мелк“

Կամրագրատունը բաց է առաւօտան 10—2 ժամ
 (Կայի կիրակի և քան որերից)

Հայտարարութիւնը ընդունվում է ամէն լի գրուով:

Հայտարարութիւնները Համար վճարում են
 Իր բացառիչը բարձր 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ներքին տեսչութիւնը «ՇՈՅՈ» անագրի
 յոյւսածը: Նամակ Շմարտոյ: Նամակ Առաջարկ-
 խանից: Նամակ Խորագրոյ: Ներքին յորհրդը:
 Արտաքին տեսչութիւնը: Հայտարարութիւններ:
 Վերջին հետազոտութիւններ: Բնագրադրութիւններ:
 Ի տարբերակէն: Նամակ Այլ քաղաքացիոց:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՏԵ

«Մշակի» կամրագրութիւնը խնդրում է այն բաժանորդներին, որոնք այս տարի դեռ չեն վճարել կամրագրութեանը իրանց բաժանարագները, շուտով հասցնել մեզ իրանց վրա մնացած ապակի փողերը:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՇՈՅՈ» ԱՄՍԱԳՐԻ ԵՐԿՐՈՒՄԸ

Ներկայ Համարի ներքին բուրդի մէջ մեր ուշադրութիւն ենք դարձնում ընթերցողներին «ՇՈՅՈ» անագրի յունիս անի տեսչակի մէջ տպված մի յօդուածի վրա, որի նիւթն է այն կրօնական շարժումը, որ նշարվում է այժմի Հարաւային Ռուսաստանում:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ի վերջ... գուցէ շատ երկար պիտի լինի այս անգամ անկախ ընթերցողը: Աստուծո Անկախագրութիւնը, գուցէ ու մի քանիսն, չէ ընծայել մի, ու եղբ թղթակի գրել նկարագրութեան մի պարիսպի սուտը կուտակ նիւթեր, ինչպէս հրատարակի անցնել այդ անկախ պարիսպից եւ նշարվում են, բայց հարցից զեղ այս անգամ երա հետազոտիչը ուշադրութեան արժանի մարդ անհրաժեշտ եմ համարում: Անպարտաճանաչութիւն, ստրկանողութիւն, չարագործութիւն, դիւրանաւորութիւն, կաշառակերութիւն և այլ պայտի Անկախագրութիւնը կը լինեն այս անգամայ իմ նկարագրութեան նիւթը: Կրկն կամենում ես տեսնել մարդիկ, որոնք խաղաղ գուրկ են մտաւորական զարգացումից և իրանց բարձր կրօնին համապատասխան դիտութիւնից, սղեւ և անզարգաց տիրացածներ, բայց շատ միջնակի ձեռք բերելով քահանայական պայտան, իրանց զարձակ են սակի քրիստոսութեան, իսկ Աստուծոյ տանարք փոխարին սովորութեան ապագայէ, որք Անկախագրութիւնը: Կամենում ես տեսնել մարդկանց չարագործներ, փրորացող բանասիրներ, միակող-

Վերջը զիզեր հարաւային Ռուսաստանի մէջ սկսեցին ընդունել շոտուրիզմ՝ ասլամ գաւանդութիւնը, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ բողոքականութիւն: Արդարաւորները իրանք իրանց անուանում են ռուս-ուկրաինականներ:

Այդ աղանդը նախ սկսեց տարածվել Հարաւային Ռուսաստանի երկիրներում գերմանացի քարոզիչների ջանքերով, յետոյ նրանց տեղը հանդէս դուրս եկան իրանք ռուս քարոզիչները:

Այնպիսի մէջ ընդունվում են միմյանի գրագէտ մարդիկ, և նա որ գրագէտ չէ, պետք է նախ և առաջ գրել կարգաւ սովորի: Բարոյիչները տարածեցին ամբողջ Փոքր-Ռուսիայում՝ աւետարանը ռուսաց աշխարհաբար լեզուով և անբեր սկսել է մեծ ետանդով ուսումնասիրել իրան հասկանալի լեզուով՝ Վստոժու խօսքը:

Շատ զիզերում ռուս ուսմիկը, ինչպէս պատմում է հեղինակը, դուրս է բերում իր խրճիթից սուրբերի պատկերները, ասելով որ միայն Վստոժուն պետք է արթնել և ոչ թէ պատկերներն:

Յօդուածագիրը բերում է իր յօդուածի մէջ հետաքրքիր դուրմէտանք, ինչպէս օրինակ ռուսաց հոգևորականների նամակները, քահանաների իրանց հոգևոր իշխանութեանը ներկայացած գեկուցումները: Այդ տեսակ գեկուցումներից մինը, մնանաւանդ,

հետաքրքիր է: Բահանան գրում է ժողովուրդային հետեւեղը: «Մենք մեր անընդունակութեամբ ժողովրդի մտաւոր և բարոյական կեանքի վրա ազդելու, ստիժ տուեցինք ինքներս նոր աղանդի տարածման աշդուլութեամբ: Մենք անչափ մեծ նշանակութիւն տուցինք եկեղեցու լոկ արարողական կողմին, առանց ժողովրդին կենդանի լեզուով՝ Վստոժու խօսքը քարոզելու, և այդպիսով ինքներս ազատ ապարդէ պատուանեցինք մի նոր դաւանութեան արթնի մէջ զարգանալուն»:

Յօդուածագիրը աւելացնում է, որ միտքը շատ մտն է ճշմարտութեամբ:

Յօդուածը դեռ վերջացած չէ: Կը սպասենք նրա շարունակելուն «ՇՈՅՈ» անագրի հետեւեղ տեսարկով:

Հեղինակը աւելացնում է որ ականարական շարժումը նշանակել է ոչ թէ միայն Հարաւային Ռուսաստանում, բայց և Մ. Պետերբուրգում ու Մոսկվայում ըսկանում է հետզհետ յայտնակ նոյն շարժումը:

Ահա յօդուածի հեղինակի խօսքերը բառ առ բառ: «Ռուսագաւան կրօնին, երևում է, վիճակված է այժմ, ենթարկել նոյն ժիփորանցիայի ազդեցութեանը, որին ենթարկվեցաւ անցեղալ գարեբրու՜մ կաթօղկութիւնը»:

Մենք բաւականացանք միայն յօդուածի միտքը պատմելով աւանց մեզանից որ և է դատու-

ղութիւն անկու «ՇՈՅՈ» անագրի յիշեղ յօդուածի մասին: Գ. Ա.

ՆԱԽԱԿ ԵՄԵՆՈՒՅՑ

16 յուլիսի

«Մերկոյ 50 համարի մէջ կարգադրեց մեր Շմարտու առաջնորդ Բաղդուկ Եղիսիպոսի վրա մի քանի զգաստական տեղեկութիւններ նրա գործունէութեան և բարկարգ կառավարութեան վերաբերմամբ: Ընթերցողը խորապէս կը լինէ, եթէ այն արժանաւորութիւններ սեպականացնեն սրբագին, մինչեւ նա իր կառավարութեան զիջ բարոյին յանձնած է իր փրկմանը փորձապետին: Ամեն ժամանակ, երբ ներկայանում են սրբագին զանգատարներ, նա տակաւ մի բառ արտասանելու, յառ ու մեծը նայում է հանձնարել վարդապետի երեսին, և վերջին ընթացք է տալիս գործին: Շմարտու քաղաքում սրբա առաջնորդութեան ժամանակ, այդ կառավարի են և սկսել մի քանի նշանաւոր գործեր, այն է՝ տեղիս մայր եկեղեցու վերանորոգութիւնը, օրհորաց ռուսիսարանի և Սաղիանի վանքի շինութիւնը (վերջին երկուքը դեռ նոր են սկսած): Արդարաւոր բողոքաւոր է միայն նրանով, որ նրա ժամանակու կառավարում են այդ ազգային ձեռնարկութիւնը, իսկ մերք, որ լոկ ակնատես են և վիպ գործողներ և աշխատանքի գործունէութեանը, նոյնա առաջ ներհարստութեանը, չենք կարծում, որ վտանաւայ սեպականացնել իրան ուրիշների վտանակը: Նախ, մայր եկեղեցու վերանորոգութեան հոգևոր պատկանում է դիւանորակա մեր վճարաւոր Հայագրութիւն, որ իր նպատակը հոգևորականութեամբ մտքով վիճարկելով յայտարարութեանը, որ իրեն սրբանուն է սրբապաշտ հովիւ, իր ժամանակին այս մասին հարկաւոր բոլոր կարգադրութիւնները արաւ, այն էս չենք կատարում այս պարտիկի մասին, որք իրանց վերանորոգութեան օգնեցին գործին: Երկրորդ՝ օրհորաց ռուսիսարանի շինութիւնը (եթէ աղանդի իրաւորութիւնը) պարտական է իր գոյութեանը Պաւլո Շամիրի Մեկտիւն զարմանքի և տեղիս զատակաւոր Պ. Ստարցեկին, որոնք նամակներով այս օգտուս և ձեռնարկութեանը, աշխատանքի և սեպականացնելու ու-

մանի և այս կամ այն կուտակելութեան երկակող ինքնակները, հանցանքը չարակամներ, վերջին կարգի նիւթակա անսպանդներ և առաջին կարգի բնամասներ, որոնք զարձակ են հասարակական գործողներ, որ աննշան բացառութեանը ստրկանող ինքնակները, բարձր մի ժանրի մեծ քին խաղաղիչ և հարստանորութեան աւարակալ զարձակողներ, այն Այլ քաղաքացի: Անսպանդութիւն է հասարակութեանը ընտրողութեանը: Ընտրում է մի մտքը, ձգում է հասարակական այս կամ այն պաշտանը, իրեն ծանր ընա իր ընտրածի վրա, սկսում է բողոք և անուսնուն ինքը հեռանում է, ինչ որ նա ինչպէս ուզում է վարել իր պայտանը, և հասարակութեան փոյթը չէ: Ան մի հասարակ զարգիւր, որ երկու տարիներով ստանում է 400—500 տան հարկ և որպէս ինքնակն հարկական ձգում է իր գրագրող, փոխանակ հասցնելու քաղաքային զանձարանին, և այդպէս շատ հազարներ հասարակութեանը ուսում է ու մարտուն, որ ինչ որ հարկ է նրա վերջինում և այստեղ աղան, անպատճ ման է գալիս, իսկ հասարակութեան փոյթը չէ: Անս չարագործի մի բողոքանքիչը օտարական աննշանը ծորակութեանը օգտակար մի դիւրանաւոր և անքնաւորա ժողովրդի բնաւորութիւնը, գտարարում է ու գտարարում անպարտաւոր իրա զգալով, և յետոյ մի ինքնաւորութեանը միայն երկուսն, ստում է ինչն իրան հասցը, ինչպէս դիւրանութեանը ինչն են ստիք իրանց փնտրել: Ան մի մտքը, որ չունի և նշդը պարտանաւորութեան, որ գուրկ է... օգտուս, փնտու... ընդհա-

տում է խօսքը ընթերցողը, սխառով խօսիք, ևս այն չեմ հասկանում թո այդ միջին սեպականութիւններով:

—Այս բոլակն, համեցք փաստիք, ընթերցողը: Իր հրատարակչուս կրնանում Պաւլոսի շարժանքի մէջ, տեղիս երիտարարներից մի քանիսը ուղեցնել իմարգին հետեւեղ նամակը սխառմաղով խորագրի, վտանք գրականական և անպարտ խամբարաւոր լինելով ենք, որ մեր նուարակալ բոլոր յօդուածները բարձրակէր արագիւր ձեռ անապա լրագրի համարներում, ու զեղ է այստեղ նոյնպէս մեզ հաստատելու այնպէս թէ մեր շատ ու շատ կարող ենք նպատակ մեր լրագրի յատկաշոյթութեանը: Հաստացե՛ք, որ մեր արդարաւոր գրագրներով մեր լրագրի հոյակեր արխարի մէջ ծաղիկ միջին միւս մայր կը հարցնելը և այն, և այն: Խորապէս զանաժողովուրդում է դիտում այդ թղթակցիներն... ան, մեծա ուղեխախտութեան, ինչ համար մեծ պատիւ և մեծ նշան թղթակցիները ունենալ: Գրեցե՛ք, գրեցե՛ք, ես մեր բոլոր գրագրները կը արագրեմ իմ լրագրի մէջ, թէկուզ կողով, կողով բերե՛ք, գործակալ տեղ կը գտնէ՛ք պիտակը: Միայն գլխաւորապէս հարկաւոր է մեզ մի բան աղբի առաջ ունենալ, յօդուած գրելու չը ստանալ միայն թէ՛ք-նաղարի պատուին ղրկելու խոս գեղե՛ք ևս նրան թշնամի եմ:

Կը փաստ:

Մեծ մտքը երբ ճեղցաւ օհն յուսանալ անուսնում արտաւարանի կեղեցնել լցված էր ժողովրդի խառն բողոքութեամբ, որ կեկ էր լսելու հո-

գեւան իրաների: (Մեր ժողովուրդը սովորաբար մեծ պատիւ է ստատիկ աստուածապաշտ դաւանում) Անս սկսում է իր հոյակարար քաղաքը... քահանան խոյց փոխանակ մի նոյնակ քաղաքի, փոխանակ բարոյական ինտաններով իր իրաների, տեղե թէ ինչ մի վերջարանի ճեղքանքներով է քարոզում նա ժողովրդին Աստուածամէկը ժողովուրդ: Տե՛րն մեր Բնուստ Բրիտանո մեր ժողովուրդ մեզանց յոյժ բարկացել ու, թվանքը լցրել ու, թուրք տիւս ևս, երկուսը եր մեր վրա մա շարի բունեղ, որ մեզ պատուահար: Հի մեծ պատուս, ապաշխարելու մեջ գործը քաղաք: յառ ժամանակն ու, (երևում է մեզանց ժամանակը մեզ չենք պարտաւորելու ժամանակն) մեզ լրագրի բաւեցե՛ք, թէ չէ վերջեղ շտմ փոյն կը լինի... և այսպիսի մի նամակներեղեղեղեղ գորգայանան աէր և միջին բուրկ նախապարտաւորների մէջ թնայում աննշանութեան կարգադրում է արժանաւոր քահանայական պաշտնի, յանդգնում է լինել հովիւ և քարոզիչ ժողովրդանան: և այսպիսի քահանաների թիւը մեր քաղաքում այժման շատ է, որ միայն զգուսար կարող է պատճառել ժողովրդին ուրիշ ոչինչ: Խորագրութեան և գործողի էլ ձեռնարկան պայտի քահանաների գործունէութիւնը հարուստ թիւով, բայց իրան չը ձանձրայան իրանց պատկանան ճեղքարտութեանը ժողովրդին ձեռնարկան լոկ: Հաստացնելու, այսպիսի պատուան հոյակերի նրաներով լրագրելու համար, փաստանաւում եմ խորհողը այդ բարձրակէր նոյնար իշխանութեանը, որ այս ձեռնարկուց անպարտ

